

*Голові Спеціалізованої вченої ради 58.082.030
для присудження ступеня доктора філософії
в Західноукраїнському національному університеті*

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора

ДЕРІЯ ВАСИЛЯ АНТОНОВИЧА

на дисертаційну роботу

ЖУК Наталі Тарасівни на тему:

«Аналіз фінансової безпеки підприємств харчової промисловості»
на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Актуальності теми дослідження. Серед ключових проблем напрямків досліджень, що підтримують високий рівень фінансової безпеки підприємств харчової промисловості України, є фінансовий аналіз. Дослідженнями питань аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості, на жаль, вчені-економісти займаються недостатньо, тому ці питання потребують ґрунтовного наукового підходу і динамічного розвитку.

Сучасна система фінансового аналізу в підприємствах харчової промисловості України на даний час, практично, не враховує нових викликів та загроз у контексті фінансової безпеки, що пов'язані із повномасштабною війною РФ проти України, швидким розвитком цифрових технологій у підприємницькому середовищі, зростанням кіберзлочинності тощо.

Зазначене вище засвідчує актуальність обраної теми дисертації Жук Н. Т., коректність визначення предмету та об'єкту, мети та завдань представленого дослідження. Об'єктом дослідження є процес фінансово-господарської діяльності підприємств харчової промисловості в контексті аналізу фінансової безпеки, а предметом дослідження – сукупність теоретичних, методологічних, методичних положень здійснення аналізу фінансової безпеки підприємствами харчової промисловості.

В дисертації Жук Н. Т. використані праці українських і зарубіжних учених, законодавчі та нормативні акти, дані фінансової звітності підприємств харчової промисловості Тернопільської та Житомирської областей.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт Західноукраїнського національного університету:

- прикладної науково-дослідної теми, яка виконується за рахунок державного бюджету на тему «Домінанти управлінського обліку в умовах діджиталізації для забезпечення економічної безпеки» (державний реєстраційний номер 0123U101580), де авторка розробила методику аналізу фінансової безпеки в умовах діджиталізації;

- науково-дослідної теми: «Стан та перспективи розвитку системи бухгалтерського обліку та оподаткування в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0117U000147), де особисто авторка запропонувала науково-методичний підхід аналізу фінансової безпеки підприємств в контексті управлінського обліку;

- науково-дослідної теми: «Розвиток системи бухгалтерського та управлінського обліку в умовах соціально-економічних викликів» (державний реєстраційний номер 0122U000927), де авторка запропонувала методику діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства в контексті стратегічного розвитку з використанням українського та зарубіжного досвіду.

Особистий внесок дисертанта в отриманих наукових результатах. Дисертаційна робота є самостійно виконаним науковим дослідженням, в якому особисто авторкою розроблено теоретико-методичні основи та практичні рекомендації щодо аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості. Авторці належать наукові ідеї роботи, теоретичні розробки й узагальнення, вибір методів дослідження, висновки і рекомендації, практичне впровадження результатів наукових досліджень. Внесок автора в колективні

опубліковані праці конкретизовано у списку публікацій авторки. Особистий внесок дисертантки є достатнім.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, є обґрунтованими, логічними та достовірними. Дослідження здійснене авторкою, згідно із визначеною метою, полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості, а також у розробленні методичних і практичних рекомендацій щодо їх вдосконалення.

Завдання, визначені у даному дослідженні, розв'язані на високому теоретичному, методичному та практичному рівнях. Чітко сформулювавши завдання дослідження, авторка спрямувала науковий пошук на висвітлення проблемних питань, що розглядаються у роботі. Проведено їх критичну оцінку, висвітлено недостатньо досліджені проблеми і запропоновано власний варіант вирішення. Дисертаційна робота характеризується теоретичною та практичною цінністю. Вона логічно побудована, зміст розділів та підрозділів взаємопов'язані між собою.

Ступінь наукової новизни результатів дисертаційного дослідження. Оцінюючи наукову новизну дисертації, доцільно, перш за все, зазначити, що робота Жук Н. Т. є комплексним, ґрунтовним дослідженням проблематики щодо аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості, містить низку обґрунтованих теоретичних положень і науково-прикладних висновків.

Обравши за мету обґрунтування теоретико-методичних положень аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості, розроблення методичних і практичних рекомендацій щодо їх вдосконалення, авторка сформулювала низку наукових та практичних завдань. Їх реалізація дала змогу одержати результати, що свідчать про наукову новизну, практичне значення і наявність чіткого предмету захисту.

Визначена мета та встановлені у дисертаційній роботі завдання повністю реалізовані під час дослідження, результати якого відображено у роботі, а також в узагальненому вигляді сформульовані у висновках до кожного з розділів (с. 79-80; с. 147-149; с. 206-208) і у загальних висновках дисертації, що виносяться на захист (с. 209-214). Загалом, вони розв'язують актуальне завдання, що полягає в узагальненні теоретичних положень та розробці науково обґрунтованих практичних рекомендацій щодо аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості.

Здобувачці вдалося системно дослідити теоретико-методичні основи аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості, методику аналізу складових фінансової безпеки таких підприємств та висловити низку пропозицій із вдосконалення аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості в умовах викликів і загроз.

Обґрунтованість одержаних дисертанткою висновків та рекомендацій супроводжується опрацюванням 224 літературних джерел, використанням значної кількості теоретико-методичних розробок, матеріалів науково-практичних конференцій, офіційних документів, інтернет-ресурсів, інформаційних видань професійних організацій, статистичної інформації і даних підприємств харчової промисловості, а також результатів здійснених здобувачкою досліджень аналіз фінансової безпеки підприємств харчової промисловості.

Відповідність розроблених авторкою науково-методичних підходів та рекомендацій щодо аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості, придатність їх до використання у майбутніх наукових пошуках та практичній діяльності дає змогу засвідчити їх обґрунтованість та підтвердити достовірність та новизну.

До наукових результатів, що спрямовані на розроблення й обґрунтування теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості, на наш погляд, доцільно віднести такі:

- розроблено комплексну модель аналізу фінансової безпеки з акцентом на оцінку ризиків, їх якісного та кількісного вимірювання у підприємствах харчової промисловості з урахуванням впливу характерних внутрішніх і зовнішніх чинників їх функціонування, що передбачає реалізацію послідовних методик дослідження та прогнозування фінансового стану суб'єктів господарювання з метою: підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності; мінімізації втрат від прояву загроз і ризиків; одночасного врахування інтересів керівників, власників та інших груп стейкхолдерів; як наслідок – забезпечення антикризового управління на оперативному і стратегічному рівнях [с. 193];

- удосконалено методику загальної оцінки фінансового стану підприємств харчової промисловості, що дає змогу за допомогою нескладних формалізованих математичних процедур та незначної кількості коефіцієнтних показників охарактеризувати фінансовий стан і ухвалити оперативні рішення щодо його покращання [с. 95-105];

- поліпшено методику аналізу фінансової стійкості, ліквідності та ділової активності у частині адаптації до галузевих особливостей з метою врахування впливу чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, що дає змогу комплексно оцінити рівень фінансової безпеки підприємств харчової промисловості та, на відміну від чинної практики, сприяє деталізації і системності аналітичного процесу [с. 106-147];

- покращено науково обґрунтовані підходи до діагностики кризових станів в системі управління фінансовою безпекою, які дають змогу мінімізувати чинник суб'єктивності в дослідженні, ймовірність настання банкрутства фінансово-господарської діяльності підприємств з врахуванням галузевих особливостей та розміру підприємств харчової промисловості [с. 150-167];

- вдосконалено елементи інтегральної оцінки ризиків у системі управління фінансовою безпекою у частині адаптації актуальних методик аналізу до специфічних внутрішніх і зовнішніх чинників функціонування підприємств харчової промисловості через: підбір оптимальної комбінації індикаторів, коригування їх вагових коефіцієнтів, аналітичну інтерпретацію в

управлінській діяльності та використання у розробленні стратегії антикризового управління, що сприяє систематизації, врахуванню, попередженню або мінімізації прояву ризиків і загроз фінансовій безпеці суб'єктів господарювання досліджуваної галузі економіки [с. 168-188];

- одержали подальший розвиток економічна сутність та зміст дефініції «фінансова безпека», що визначається як система кількісних і якісних параметрів динамічного фінансового стану підприємства, які комплексно відображають рівень його фінансової захищеності від ідентифікованих ендогенних та екзогенних загроз і ризиків, здатністю їх передбачати та попереджувати і забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, завдань й стратегії, а також власний розвиток достатніми обсягами ресурсно-інформаційного потенціалу [с. 48];

- наближено можливості розв'язання проблеми ідентифікації чинників, ризиків, загроз фінансової безпеки із обґрунтуванням: спільних та відмінних рис; необхідності системного врахування, якісного та кількісного виміру в процесі здійснення аналізу фінансової безпеки; пріоритетності поділу у контексті зовнішнього та внутрішнього впливу на фінансовий стан підприємства; можливості передбачення, попередження або мінімізації впливу на фінансовий стан, як критерій забезпечення фінансової стійкості підприємств харчової промисловості [с. 81-94];

- розвинуто теоретико-методичні положення аналізу фінансової безпеки через розкриття його завдань та методики здійснення для підприємств харчової промисловості, що охоплює критеріальні характеристики, послідовність здійснення і систему заходів щодо забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання та розроблення стратегії фінансової безпеки як складової генеральної стратегії розвитку підприємництва в ринковому просторі [с. 188-195].

Повнота опублікування основних положень дисертації. Дисертаційна робота Жук Н. Т. є самостійною і повноцінною науковою працею.

Основні положення та результати дослідження опубліковано в 27 наукових працях, із них: 2 праці – співучасть у колективних монографіях; 4 статей – у наукових фахових виданнях України, що зареєстровані в міжнародних наукометричних базах; 21 публікація – в інших виданнях. Загальний обсяг опублікованих праць становить 9,16 друк. арк. (особисто автору належить 5,76 друк. арк.), в тому числі наукових праць, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації – 3,7 друк. арк., наукових праць апробаційного характеру – 2,06 друк. арк. 1). Жукевич С., Жук Н., Фінансовий аналіз в управлінській інформаційній системі: суть, значення, основні напрями здійснення. Облік, економіка, менеджмент: наукові нотатки. Вип. 4. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2014. С. 127-134 (0,6 д.а.; особисто автору належать 0, 3 д.а.). 2). Жук Н. Аналітична оцінка рівня фінансової безпеки підприємств. Світ фінансів. Вип. 3 (72). 2022. С. 165-176 (0,9 д.а.). 3). Жук Н. Аналіз фінансового стану як домінуючий індикатор фінансової безпеки підприємств. Вісник економіки. 2022. Вип. 4. С. 97-112 (0,8 д.а.). 4). Жукевич С., Жук Н. Аналіз ймовірності настання кризових явищ як детермінанта фінансової безпеки підприємств харчової промисловості. Вісник економіки. 2023. Вип. 1. С. 182–200. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.01.182> (0,9 д.а.; особисто автору належать 0,45 д.а.). 5). Жук Н. Управлінський облік як інформаційна складова системи фінансово-економічної безпеки підприємства. Концептуальні основи розвитку системи бухгалтерського і управлінського обліку та звітності: монографія. Тернопіль: ТНЕУ. Економічна думка, 2019 (0,8 д.а.). 6). Жукевич С., Жук Н. Методика аналізу фінансової стійкості закладу охорони здоров'я. Стан і перспективи розвитку бухгалтерського і управлінського обліку в умовах глобалізації: монографія. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка». 2020. С. 207-222 (0,9 д.а.; особисто автору належать 0,45 д.а.). 7). Жукевич С., Жук Н. Методологічні аспекти аналізу майна підприємства в контексті управління його фінансовим станом. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 жовтня 2014 р. Тернопіль: ТНЕУ С. 203-205 (0,2 д.а., особисто автору належать 0,1 д.а.). 8). Жукевич С., Жук Н. Діагностика

ділової активності в інформаційній системі управління підприємством. Стан і перспективи розвитку обліковоінформаційної системи в Україні: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 травня 2016 р. Тернопіль: ТНЕУ, С. 333-335 (0,2 д.а., особисто автору належать 0,1 д.а.). 9). Жук Н. Аналітичне забезпечення управління конкурентоспроможністю підприємства. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: матеріали міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 30 червня 2017 р.) Тернопіль: ТНЕУ, 2017. С. 232-234 (0,2 д.а.). 10). Рожельюк В. М., Жук Н. Т. Експрес-діагностика фінансового стану в системі управління безпекою підприємства. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: матеріали міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, листопад 2017 р.) Тернопіль: ТНЕУ, 2017. С. 181-184 (0,2 д.а., особисто автору належать 0,1 д.а.). 11). Жукевич С., Жук Н. Аналітична складова управління фінансовою безпекою підприємства. Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу: тези виступів Міжнар. наук. конф. Житомир: видавництво ЖДТУ, 2017. С. 315-316 (0,1 д.а., особисто автору належать 0,05 д.а.). 12). Рожельюк В. М., Жук Н. Т. Нормативно-правове забезпечення облікової складової комерційної таємниці підприємства. Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу: тези виступів Міжнар. наук. конф. Житомир: вид-во ЖДТУ, 2017. С. 315-316 (0,1 д.а., особисто автору належать 0,05 д.а.). 13). Жук Н. Роль фінансового аналізу в системі економічної безпеки підприємства. Удосконалення обліку, контролю, аудиту, аналізу та оподаткування в сучасних умовах інтеграційних процесів у світовій економіці: тези доповідей III Міжнародної наук.-практ. конф., м. Ужгород, 18-19 квітня 2018 р. С. 193-196 (0,3 д.а.). 14). Жук Н. Звітність підприємства як інформаційна складова системи фінансової безпеки підприємства. Актуальні напрями модернізації бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в Україні: тези доповідей Всеукр. наук.-практ. конф., 23 травня 2018 року Україна, м. Харків. С. 82-84 (0,2 д.а.). 15). Жук Н., Кузь В. Компаративний аналіз фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад Тернопільської області. Облік, оподаткування і контроль: збірник матеріалів III Міжнар. наук-практ. Інтернет-конф. С. 85-87 (0,2 д.а., особисто автору належать

0,1 д.а). 16). Жукевич С., Жук Н. Інформаційно-аналітичне забезпечення в системі управління фінансовою безпекою підприємства. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 травня 2018 р. Тернопіль: ТНЕУ С. 233-235 (0,2 д.а., особисто автору належать 0,1 д.а). 17). Рожелюк В. М., Жук Н. Т. Фінансові ризики та загрози в системі економічної безпеки підприємств. Трансформація фінансової системи України: тенденції та перспективи розвитку: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Миколаїв; 20-21 листопада 2018р. Миколаїв: МНАУ, 2018. С. 42-44 (0,2 д.а., особисто автору належать 0,1 д.а.). 18). Жукевич С., Жук Н. Аналіз та оцінка основних детермінант фінансової безпеки підприємства. Сучасні детермінанти фіскальної політики: локальний та міжнародний вимір: збірник матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 10 вересня 2019 року). Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 225-228 (0,3 д.а., особисто автору належать 0,15 д.а.). 19). Жук Н. Критерії фінансової безпеки підприємства. Теорія та практика менеджменту безпеки: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (14 травня 2019 р.). Відп. ред. проф. Л. М. Черчик. Луцьк, 2019. С. 42-44 (0,2 д.а., особисто автору належать 0,1 д.а.). 20). Жук Н. Аналіз фінансової безпеки в системі антикризового управління підприємством. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. Частина 2 (м. Полтава, 23 квітня 2019 року). Полтава, 2019. С. 177-180 (0,3 д.а.). 21). Жук Н., Фалатович К.-М. Економічна суть неприбуткових установ як об'єктів обліково-аналітичного дослідження. Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: матеріали V Міжн. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 28 червня 2019 р.) Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 21-23 (0, 2 д.а., особисто автору належать 0,1 д.а.). 22). Жук Н. Діагностика фінансового стану як функціональна складова менеджменту безпеки підприємства. Теорія та практика менеджменту: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (13 травня 2020 р.). Луцьк, 2020. С 197-199 (0,2 д.а.). 23). Жук Н., Шегера О. Аналітичне забезпечення фінансової стійкості управління комунальним некомерційним підприємством. Актуальні проблеми менеджменту та

публічного управління в умовах інноваційного розвитку економіки. Збірник матеріалів доповідей Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнародною участю, Тернопіль, ТНЕУ. 2020 (0,12 д.а., особисто автору належать 0,06 д.а.). 24). Жук Н. Аналіз та оцінка фінансових загроз в системі управління фінансовою безпекою в умовах глобалізаційних викликів. Трансформація бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах соціально-економічних викликів: Міжнар. круглий стіл, 31 травня 2021 р., ЗУНУ, Тернопіль (0,2 д.а.). 25). Жук Н. Фінансова безпека в управлінні підприємств сфери гостинності. Управління розвитком сфери гостинності: регіональний аспект: матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., м. Чернівці, 5 травня 2022. С. 249-253. (0,4 д.а.). 26). Жук Н., Жукевич С. Аналіз стратегії фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу: зб. праць учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (10 листоп. 2022 р.). Житомир: Поліський національний університет, 2022. С. 36-39 DOI: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.21699275.v1> (0,3 д.а., особисто автору належать 0,15 д.а.). 27). Жук Н. Аналіз зовнішніх чинників впливу на фінансову безпеку підприємств харчової промисловості. Фінансово-економічна платформа парадигмальних змін повоєнного розвитку України. I Всеукр. наук.-практ. конф. присвячена пам'яті проф. Войнаренка М. П. (м. Хмельницький, 27-28 жовтня 2022 року). С. 208-210 (0,2 д.а.).

Кількість та рівень наукових публікацій автора дають змогу вважати виконаними положення п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167.

Положення дисертаційного дослідження, в яких відображено наукову новизну, повністю висвітлені у зарубіжних та фахових виданнях, обговорені на науково-практичних зібраннях.

Сформульовані у дисертаційній роботі наукові результати, висновки і пропозиції належать особисто автору, та складають певний науковий доробок.

Внесок авторки у роботах, опублікованих у співавторстві, належним чином конкретизовано у переліку опублікованих за темою дисертації праць. На захист дисертації виносяться виключно особисті розробки Жук Н. Т.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів і рекомендацій про їх використання. Основні положення дисертаційної роботи доведені до рівня методичних розробок та практичних рекомендацій, які використовуються у діяльності підприємств харчової промисловості та можуть бути застосовані.

Наукові результати, отримані у дисертації, пройшли апробацію і використовуються у практичній діяльності підприємств харчової промисловості, зокрема: ПАТ «ТерА», м. Тернопіль (Довідка № 3/02 від 07.02.2023 р.); ЗАТ «Житомирські ласощі», м. Житомир (Довідка № 123 від 17.10.2022 р.); ТзОВ «МІТ МІКС» (Довідка № 89 від 24.01.2023 р.); Департаменті економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної військової адміністрації (Довідка № 01/2-11/1010 від 11.11.2022 р.); Головному управлінні Дежспоживслужби в Тернопільській області (Довідка № 37 від 29.11.2022 р.).

Деякі результати дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі Західноукраїнського національного університету при викладанні дисциплін: «Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання», «Основи фінансово-економічного аналізу», «Управлінський облік» (Довідка № 126-2/468 від 20.03.2023 р.).

Окремі результати дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі кафедри фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового гуманітарного інституту Національної академії Служби безпеки України при підготовці і викладанні лекцій з навчальної дисципліни «Фінансово-економічна безпека» (Акт про впровадження дисертаційного дослідження 29/1/9-1629 а/ від 15.03.23 р.).

Оцінка структури дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг роботи становить 195 сторінок. Робота містить 36 таблиць, 62 рисунки, 27 додатків на 40 сторінках. Список використаних джерел налічує 224 назв.

Мова та стиль викладення. Дисертація Жук Н. Т. написана українською діловою мовою, що базується на економічній термінології в сегменті аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості. Стиль викладення тексту в цій дисертації науковий, що означає чіткість і послідовність викладення матеріалу в окремих параграфах та розділах дисертації, однозначність трактувань термінів і категорій, точність та об'єктивність оцінок на предмет аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості тощо.

- Відповідність дисертації паспорту спеціальності, за якою вона подається до захисту. За змістом та оформленням дисертація Жук Наталі Тарасівни на тему «Аналіз фінансової безпеки підприємств харчової промисловості», відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України, зокрема: 1) відповідає паспорту спеціальності 071 – «Облік і оподаткування», галузь знань 07 – «Управління та адміністрування»; 2) відповідає вимогам, встановленим Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 ; 3) відповідає основним вимогам до дисертацій.

Водночас, зауваження і побажання, що викладені вище, мають виключно дискусійний характер, належним способом реагування на ці зауваження може бути їх коментар під час публічного захисту та вони жодним чином не ставлять під сумнів вагомість наукових здобутків автора.

Таким чином, дисертація Жук Наталі Тарасівни на тему «Аналіз фінансової безпеки підприємств харчової промисловості», є прикладом

наукового дослідження, що виконано особисто автором, характеризується завершеністю та єдністю змісту.

Текст роботи за результатами перевірки на наявність текстових запозичень не містить запозичень без належного посилання на джерело і **відповідає принципам академічної доброчесності.**

Критичні зауваження до дисертації. Водночас, хочемо висловити окремі критичні зауваження до дисертації Жук Наталі Тарасівни «Аналіз фінансової безпеки підприємств харчової промисловості»:

1) тему дисертаційної роботи, на наш погляд, логічніше було б деталізувати і назвати так: «Аналіз ефективності фінансової безпеки підприємств харчової промисловості»;

2) у параграфі 1.1 «Суть, завдання фінансової безпеки підприємства у трансформаційних умовах господарювання» варто було б чіткіше розмежувати й обґрунтувати необхідність використання підприємствами харчової промисловості таких дефініцій як: «безпека», «економічна безпека», «фінансова безпека», «фінансова безпека підприємств», «фінансова безпека підприємств харчової промисловості», «аналіз фінансової безпеки», «аналіз ефективності фінансової безпеки»;

3) у параграфі 2.2 «Загальна оцінка фінансового стану підприємств харчової промисловості» доцільно було б розширити оцінку фінансового стану підприємств харчової промисловості в сегменті її підгалузі – кондитерської промисловості, яку представляють усі три досліджувані авторкою підприємства (МП «Вацак», ПАТ «ТерА», ЗАТ «Житомирські ласощі»);

4) параграф 2.3 «Аналіз фінансової стійкості та ліквідності підприємств харчової промисловості» і параграф 2.4 «Аналітична діагностика ділової активності як детермінанта фінансової безпеки підприємств харчової промисловості» перенасичені таблицями (34 таблиці із 42-ох у розділі 2 дисертації (81,0 %));

5) на сторінках 192-193 тричі повторюється текст абзацу 2 (с. 192), що починається словами: «Спершу визначаються поточні та стратегічні цілі ...», а закінчується так: «... до мінімуму ризиків фінансово-господарської діяльності»;

б) до завдань дисертаційного дослідження необхідно було б останнім пунктом включити завдання, що відповідає назві параграфу 3.3 «Аналітико-організаційне забезпечення формування стратегії управління фінансовою безпекою» і співзвучне з пунктом 8 наукової новизни в частині «розроблення стратегії управління фінансовою безпекою як складової генеральної стратегії розвитку підприємництва в ринковому просторі».

Зазначені вище критичні зауваження до дисертації Жук Наталі Тарасівни аж ніяк не применшують значимості одержаних нею результатів наукових досліджень, а лише вказують на ті сторони дисертації, які з тих або інших причин є порівняно слабшими, недостатньо розвинутими чи з певним недоврахуванням специфіки аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості України.

Загальна оцінка роботи, її відповідність встановленим вимогам.

Враховуючи актуальність проблеми та результати проведеного дослідження, вважаємо, що представлена до захисту дисертаційна робота Жук Наталі Тарасівни на тему «Аналіз фінансової безпеки підприємств харчової промисловості» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, враховує нові теоретичні, методичні і практичні підходи до реалізації актуального наукового завдання щодо аналізу фінансової безпеки підприємств харчової промисловості України. Тему дисертації розкрито у повному обсязі, визначені завдання вирішено, реалізовано мету дослідження, представлено нові наукові результати, які мають як теоретичне значення, так і науково-практичну цінність.

Наукові публікації автора Жук Н. Т. відображають основні положення та результати дисертації. Публікації в достатній кількості вміщено у наукових фахових виданнях, визначених для оприлюднення положень дисертацій.

Враховуючи актуальність, наукову новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практичну значимість сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота Жук Наталі Тарасівни на тему «Аналіз фінансової безпеки підприємств харчової промисловості» відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44; наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» № 40 від 12.01.2017 р. (зі змінами від 31.05.2019 р.), тому рецензована робота рекомендується до представлення у спеціалізовану вчену раду 58.082.030 в Західноукраїнському національному університеті для присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 071 – «Облік і оподаткування».

Рецензент:

**доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування
Західноукраїнського національного
університету МОН України**

Василь ДЕРІЙ

